

Predmet C-333/21

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

27. svibnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Juzgado de lo Mercantil n.º 17 de Madrid (Trgovački sud br. 17 u Madridu, Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

11. svibnja 2021.

Tužitelj:

European Super League Company, S. L.

Tuženici:

Union of European Football Associations (UEFA)

Fédération internationale de football association (FIFA)

Predmet glavnog postupka

Sudski postupak u kojem tužitelj traži donošenje odluke da protivljenjem organizaciji europske Superlige tuženici provode zabranjene sporazume i zloupotrebljavaju svoj vladajući položaj na tržištu organizacije međunarodnih klupskih nogometnih natjecanja u Europi i na tržištu komercijalizacije prava povezanih s takvim natjecanjima. Tužitelj također zahtijeva donošenje privremenih zaštitnih mjera čiji je cilj omogućiti organizaciju i odvijanje europske Superlige.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a kojim se traži tumačenje članaka 101., 102., 45., 56., 49. i 63. UFEU-a.

Prethodna pitanja

1 Treba li članak 102. UFEU-a tumačiti na način da se navedenim člankom zabranjuje zlouporaba vladajućeg položaja prema kojem FIFA i UEFA u svojim statutima (osobito u člancima 22. i 71. do 73. Statuta FIFA-e, člancima 49. i 51. Statuta UEFA-e, kao i u svakom sličnom članku sadržanom u statutima saveza članova i nacionalnih liga) utvrđuju da je nužno prethodno odobrenje tih organizacija, kojima je dodijeljena isključiva nadležnost za organiziranje ili odobravanje međunarodnih klupskih natjecanja u Europi, kako bi treća organizacija osnovala novo paneuropsko klupsko natjecanje kao što je Superliga, osobito kada ne postoji uređeni postupak koji se temelji na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima te uzimajući u obzir mogući sukob interesa koji utječe na FIFA-u i UEFA-u?

2 Treba li članak 101. UFEU-a tumačiti na način da se navedenim člankom zabranjuje da FIFA i UEFA u svojim statutima (osobito u člancima 22. i 71. do 73. Statuta FIFA-e, člancima 49. i 51. Statuta UEFA-e, kao i u svakom članku sličnog sadržaja u statutima saveza članova i nacionalnih liga) zahtijevaju prethodno odobrenje od tih organizacija, kojima je dodijeljena isključiva nadležnost za organiziranje ili odobravanje međunarodnih natjecanja u Europi, kako bi treća organizacija mogla osnovati paneuropsko klupsko natjecanje poput Superlige, osobito kada ne postoji uređeni postupak koji se temelji na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima te uzimajući u obzir mogući sukob interesa koji bi utjecao na FIFA-u i UEFA-u?

3 Treba li članke 101. i/ili 102. [UFEU-a] tumačiti na način da se navedenim člancima zabranjuje djelovanje FIFA-e, UEFA-e, njihovih saveza članova i/ili nacionalnih liga kojim prijete izricanjem sankcija klubovima koji sudjeluju u Superligi i/ili njihovim igračima s ciljem njihova mogućeg odvratanja? Povređuju li se članci 101. i/ili 102. UFEU-a ako se izreknu sankcije isključenja s natjecanja ili zabrane [orig. str. 30.] sudjelovanja na utakmicama reprezentacija, , pri čemu se te sankcije ne temelje na objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima?

4 Treba li članke 101. i/ili 102. UFEU-a tumačiti na način da s njima nisu usklađene odredbe članaka 67. i 68. Statuta FIFA-e, s obzirom na to da su prema njima UEFA i njezini nacionalni savezi članovi „izvorni vlasnici svih prava koja proizlaze iz natjecanja [...] pod njihovom nadležnošću”, pri čemu klubovima koji sudjeluju i svakom organizatoru alternativnog natjecanja oduzimaju izvorno vlasništvo nad navedenim pravima i prisvajaju isključivu odgovornost za njihovu komercijalizaciju?

5 Ako FIFA i UEFA, kao organizacije koje si pripisuju isključivu nadležnost za organiziranje i odobravanje međunarodnih nogometnih klupskih natjecanja u Europi na temelju navedenih odredbi iz svojih statuta, zabrane ili se usprotive odvijanju Superlige, treba li članak 101. UFEU-a tumačiti na način da se na ta ograničenja tržišnog natjecanja može primijeniti iznimka utvrđena tom odredbom,

s obzirom na to da se znatno ograničava proizvodnja, sprečava pojava proizvoda alternativnih onima koje FIFA/UEFA nude na tržištu te se ograničava inovacija sprečavanjem drugih formata i oblika, uz isključenje moguće konkurencije na tržištu i sužavanje izbora potrošačima? Može li se na to ograničenje primijeniti objektivno opravdanje koje bi omogućilo stajalište da ne postoji zlouporaba vladajućeg položaja u smislu članka 102. UFEU-a?

6 Treba li članke 45., 49., 56. i/ili 63. UFEU-a tumačiti na način da odredba poput one sadržane u statutima FIFA-e i UEFA-e (osobito u člancima 22. i 71. do 73. Statuta FIFA-e, člancima 49. i 51. Statuta UEFA-e, kao i u bilo kojem sličnom članku sadržanom u statutima saveza članova i nacionalnih liga) jest ograničenje protivno nekoj od temeljnih sloboda priznatih u navedenim člancima jer se njome zahtijeva prethodno odobrenje tih organizacija kako bi gospodarski subjekt države članice osnovao paneuropsko klupsko natjecanje poput Superlige?

Navedene odredbe prava Unije

Članci UFEU-a koji se odnose na zabranu zabranjenih sporazuma (članak 101. UFEU-a) i zlouporabe vladajućeg položaja (članak 102. UFEU-a) te opća načela sudske prakse, konkretno utvrđena u sljedećim presudama:

- Presudi od 6. prosinca 2012., AstraZeneca/Komisija (C-457/10 P, EU:C:2012:770, t. 175.): pojam „vladajući položaj” iz članka 82. UEZ-a (sadašnji članak 102. UFEU-a) odnosi se na položaj gospodarske moći u kojoj se poduzetnik nalazi, koji mu omogućava da se usprotivi održavanju stvarnog tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu te mu dopušta da u znatnoj mjeri djeluje neovisno o svojim takmacima, klijentima i konačno potrošačima.
- Presudi od 30. rujna 2003., Michelin/Komisija (T-203/01, EU:T:2003:250, t. 54.): pojam zlouporabe vladajućeg položaja jest objektivni pojam koji se odnosi na djelatnosti poduzetnika u vladajućem položaju koje mogu utjecati na strukturu tržišta na kojem je, upravo zbog prisutnosti predmetnog poduzetnika, intenzitet tržišnog natjecanja već oslabljen i koje iskorištavanjem sredstava drukčijih od onih kojima je uređeno uobičajeno tržišno natjecanje za proizvode ili usluge koje nude gospodarski subjekti, otežavaju održavanje stupnja tržišnog natjecanja koji još postoji na tržištu ili razvoj navedenog tržišnog natjecanja.
- Presudi Općeg suda od 26. siječnja 2005., Piau/Komisija (T-193/02, EU:T:2005:22, t. 109.): u članku 102. UFEU-a razmatra se ponašanje jednog ili više gospodarskih subjekata koje podrazumijeva nepošteno iskorištavanje gospodarske moći i koje subjektu omogućava sprečavanje stvarnog tržišnog natjecanja na predmetnom tržištu, dajući mu mogućnost da u znatnoj mjeri djeluje neovisno o svojim takmacima, klijentima i konačno potrošačima.
- Presudi od 13. veljače 1979., Hoffmann-La Roche/Komisija (85/76, EU:C:1979:36, t. 91.): pojam zlouporabe vladajućeg položaja jest objektivni pojam koji se odnosi na djelatnosti poduzeća u vladajućem položaju koje mogu

utjecati na strukturu tržišta na kojem je, upravo zbog prisutnosti predmetnog poduzetnika, intenzitet tržišnog natjecanja već oslabljen i koje iskorištavanjem sredstava drukčijih od onih kojima je uređeno uobičajeno tržišno natjecanje za proizvode ili usluge koje nude gospodarski subjekti, otežavaju održavanje stupnja tržišnog natjecanja koji još postoji na tržištu ili razvoj tog tržišnog natjecanja.

Odredbe UFEU-a koje se odnose na slobodu kretanja radnika (članak 45. UFEU-a), slobodu pružanja usluga (članak 56. UFEU-a), slobodu poslovnog nastana (članak 49. UFEU-a) i slobodu kretanja kapitala i platnog prometa (članak 63. UFEU-a), kao i presuda Suda od 13. lipnja 2019., *TopFit i Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:497), u čijoj se točki 49. navodi da je Sud u području sporta u više navrata presudio da se propisi ili prakse koje su opravdane razlozima koji se odnose na posebna obilježja i okvir određenih sportskih događaja, poput utakmica između nacionalnih reprezentacija različitih zemalja, ne protive odredbama prava Unije u području slobode kretanja osoba i usluga. Međutim, takvo ograničenje područja primjene predmetnih odredbi mora ostati ograničeno na svoj pravi cilj i ne može biti razlog za isključivanje svih sportskih aktivnosti iz područja primjene Ugovora.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Ne navode se odredbe španjolskog prava.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

Organizacija, ciljevi i nadležnosti FIFA-e i UEFA-e

- 1 FIFA je tijelo privatnog prava u čijem su Statutu, među ostalim, utvrđeni sljedeći ciljevi: „organizacija vlastitih međunarodnih natjecanja” i „kontrola svih vrsta nogometa unutar saveza poduzimanjem odgovarajućih mjera za sprječavanje kršenja Statuta, pravilnika ili odluka FIFA-e ili Pravila nogometne igre”. Nacionalni savezi i regionalne nogometne konfederacije, uključujući UEFA-u u europskoj regiji, članovi su FIFA-e. Profesionalni klubovi neizravni su članovi FIFA-e. Člankom 20. Statuta FIFA-e izričito se utvrđuje da su „klubovi, lige ili bilo koje druge skupine pridružene savezu članu podređene tom savezu članu i od njega priznate”. U skladu s člankom 73. Statuta FIFA-e, savezi, lige ili klubovi koji su pridruženi savezu članu mogu se priključiti drugom savezu članu ili sudjelovati u natjecanjima na teritoriju tog saveza člana samo u iznimnim okolnostima i odobrenje moraju dati oba saveza člana, odnosno konfederacija ili odnosne konfederacije i FIFA.
- 2 UEFA je privatno tijelo koje ima sljedeće ciljeve: (a) rješavati sva pitanja vezana uz europski nogomet, (b) nadzirati i kontrolirati razvoj svih vrsta nogometa u Europi i (c) organizirati i provoditi međunarodna nogometna natjecanja i turnira na europskoj razini za svaku vrstu nogometa. Savezi, nacionalne lige i klubovi

također su neizravni članovi UEFA-e i povezani su s njezinim Statutom i propisima.

- 3 FIFA i regionalne konfederacije imaju monopol nad **odobravanjem i organizacijom međunarodnih natjecanja** u profesionalnom nogometu. Člankom 22. Statuta FIFA-e, UEFA-i i ostalim regionalnim konfederacijama dodjeljuje se pravo da organiziraju sva svoja međunarodna natjecanja i nalaže im se obveza da osiguraju da međunarodne lige ili bilo kakve druge takve skupine klubova ili liga ne budu formirane bez njene suglasnosti i odobrenja FIFA-e. Člankom 70. Statuta FIFA-e, Vijeću se dodjeljuje isključiva nadležnost za sastavljanje međunarodnog kalendara utakmica koji je obvezujući za konfederacije, saveze članove i lige. Člankom 71. Statuta FIFA-e, FIFA-i i konfederacijama te nacionalnim savezima članovima daje se isključiva nadležnost za dodjelu prethodnog odobrenja za organizaciju međunarodnih natjecanja te se izričito zabranjuje mogućnost održavanja utakmica i natjecanja koja FIFA, nacionalni savezi članovi ili konfederacije nisu prethodno odobrili. Navedene odredbe preuzete su u člancima 49. do 51. Statuta UEFA-e, a njima se UEFA-i dodjeljuje monopol nad organizacijom međunarodnih natjecanja u Europi i ovlast da zabrani europska međunarodna natjecanja koja nije prethodno odobrila. Člankom 6. Pravilnika o međunarodnim utakmicama FIFA-e utvrđuje se isključiva nadležnost FIFA-e, konfederacija i saveza članova za odobravanje održavanja međunarodnih utakmica. U skladu s člankom 72. Statuta FIFA-e, igrači i ekipe saveza članova ili privremenih članova konfederacija ne mogu igrati utakmice ili stupati u sportske kontakte s igračima ili ekipama koji nisu pridruženi savezima, čime FIFA zadržava isključivu nadležnost za odobravanje iznimki od navedene zabrane.
- 4 U skladu s člankom 67. Statuta FIFA-e, FIFA, regionalne konfederacije i savezi članovi **isključivi su vlasnici svih prava** (imovinskih, komercijalnih, marketinških ili nematerijalnih) koja proizlaze iz međunarodnih natjecanja, bez ikakvih ograničenja za FIFA-u, njezine nacionalne saveze članove i konfederacije. Njegovim člankom 68. dodjeljuje im se isključiva odgovornost za davanje odobrenja za distribuciju slike i zvuka te drugih prenositelja podataka s nogometnih utakmica.
- 5 Objema organizacijama dodijeljena je **ovlast izricanja sankcija ili disciplinskih mjera** klubovima i igračima koji sudjeluju u nogometnim natjecanjima.

Organizacija, ciljevi i funkcioniranje Europske Superlige

- 6 European Super League Company, S. L. (u daljnjem tekstu: ESLC) društvo je s ograničenom odgovornošću čiji su članovi sljedeći klubovi osnivači: Real Madrid Club de Fútbol, Associazione Calcio Milan, Fútbol Club Barcelona, Club Atlético de Madrid, Manchester United Football Club, Football Club Internazionale de Milano S.P.A., Juventus Football Club, The Liverpool Football Club and Athletic Grounds Limited, Tottenham Hotspur Football Club, Arsenal Football Club, Manchester City Football Club i Chelsea FC Plc.

- 7 ESLC je jedini vlasnik Superlige i bit će društvo majka:
 - društva Sports Co, S. L., zaduženog za nadzor i upravljanje svakodnevnog funkcioniranja Superlige s gledišta sporta, discipline i financijske održivosti.
 - društva MediaCo, zaduženog za nadzor i upravljanje redovnim funkcioniranjem Superlige isključivo u pogledu komercijalizacije i prodaje prava nad audiovizualnim djelima povezanih sa Superligom na svjetskoj razini.
 - društva CommercialCo, zaduženog za nadzor i redovno upravljanje komercijalizacijom poslovne imovine Superlige, osim prava nad audiovizualnim djelima.
- 8 Cilj Superlige jest postati prvo europsko natjecanje neovisno o UEFA-i, koje se održava svake godine i u kojem sudjeluju nogometaši i klubovi najviše sportske razine, uključujući klubove stalne članove Superlige i druge klubove koji se kvalificiraju za to natjecanje. Navedeno natjecanje ne sprečava sudjelovanje klubova sudionika u njihovim nacionalnim natjecanjima i domaćim ligama.
- 9 Sporazumom dioničara i ulaganjem klubova osnivača Superlige uređuje se sljedeći poslovni model:
 - Klubovi će potpisati ugovore o sudjelovanju s društvima Superlige i njima će biti uređen prijenos prava klubova sudionika Superlige društvu MediaCo te naknada koju će primiti klubovi koji sudjeluju u Superligi.
 - Društva SportsCo, MediaCo i CommercialCo potpisat će ugovor o pružanju usluga na temelju kojeg će Sports Co biti zadužen za upravljanje sportskim i disciplinskim pitanjima te pitanjem financijske održivosti Superlige.
 - Infrastrukturom *Grant Agreement* uredit će se uvjeti pod kojima će klubovi osnivači primiti iznose kojima društvo MediaCo ima pristup. Sredstva za dodjelu Infrastrukture *Grant Agreement* osigurana su kreditom za premošćivanje u iznosu od 3 983 000 000 eura na koji se JP Morgan AG obvezao 17. travnja 2021. Kasnije će se izdati obveznice na tržištima kapitala kako bi ulagači sudjelovali u financiranju Superlige.
 - Društvo MediaCo će na temelju „Media Agreements” i „Distribution Agreements” upravljati komercijalizacijom i distribucijom prava nad audiovizualnim djelima povezanim sa Superligom.
 - Kasnije će se potpisati sporazumi o sudjelovanju između klubova osnivača i društava Superlige te održati glavna skupština ESLC-a na kojoj će se odlučiti o pretvorbi ESLC-a u dioničko društvo.
- 10 U navedeni sporazum između dioničara i o ulaganjima uključeni su sljedeći suspenzivni uvjeti za provedbu projekta Superlige (uvjeti o kojima ovisi dodjela financiranja za provedbu projekta):

- FIFA-ino i/ili UEFA-ino priznanje Superlige kao novog natjecanja usklađenog s njihovim statutima ili
- dobivanje pravne zaštite od sudova i/ili upravnih tijela kojom se omogućuje sudjelovanje klubova osnivača u Superligi na način da se održi njihovo sudjelovanje u nacionalnim ligama, natjecanjima i turnirima.

Inicijative koje su obje strane poduzele prije postupka

- 11 Klubovi osnivači obavijestili su FIFA-u i UEFA-u o tome da su osnovali novo profesionalno nogometno natjecanje.
- 12 FIFA i UEFA dale su 21. siječnja 2021. izjavu u kojoj su:
 - Odbile priznati osnivanje Superlige.
 - Upozorile da će svaki igrač i klub koji sudjeluje u navedenom natjecanju biti izbačeni iz natjecanja koja organiziraju FIFA i regionalne konfederacije.
 - Istakle da sva natjecanja treba organizirati ili priznati odgovarajuće tijelo.
- 13 Navedena izjava potvrđena je novom izjavom koju su 18. travnja 2021. dali UEFA, Engleski nogometni savez i Premier League, Kraljevski španjolski nogometni savez i La Liga, Talijanski nogometni savez i Lega Serie A. U navedenoj izjavi daje se novo upozorenje o izricanju disciplinskih mjera za klubove i nogometaše koji sudjeluju u osnivanju Superlige te se izričito najavljuje da će klubovi biti isključeni iz svakog drugog domaćeg, europskog ili svjetskog natjecanja, a njihovim igračima mogla bi se oduzeti mogućnost da predstavljaju svoje nacionalne reprezentacije. Izricanje tih mjera znači propast projekta Superlige i otkazivanje obveza financiranja koje je preuzeo JP Morgan.
- 14 Udruženje europskih profesionalnih nogometnih liga objavilo je priopćenje o jednoglasnoj potpori izjavi FIFA-e i UEFA-e u svrhu koordiniranja potrebnim mjerama za sprečavanje održavanja novog natjecanja i donošenja disciplinskih mjera koje su FIFA i UEFA najavile za klubove i nogometaše koji sudjeluju u novom natjecanju.

Pokretanje postupka pred sudom koji je uputio zahtjev i određivanje privremenih zaštitnih mjera

- 15 ESLC je podnio zahtjev za redovni postupak i zahtjev za određivanje privremenih zaštitnih mjera u *ex parte* postupku protiv UEFA-e i FIFA-e.
- 16 Konkretnije, ESLC je iznio sljedeće deklaratorne zahtjeve:
 - Da se presudi da su FIFA i UEFA zloupotrijebile svoj vladajući položaj i povrijedile članak 102. UFEU-a jer su si dodijelile diskrecijsku ovlast zabrane

alternativnih natjecanja i obvezale klubove, a moguće i Superligu, na ustupanje prava iskorištavanja natjecanja u kojima sudjeluju.

- Da se presudi da članci 22., 67., 68., 79., 71., 72. i 73. Statuta FIFA-e, članak 6. Pravilnika FIFA-e o međunarodnim utakmicama i članci 49. i 51. Statuta UEFA-e nisu u skladu s člankom 101. UFEU-a i/ili člankom 102. UFEU-a.
 - Da se presudi da UEFA i FIFA sprečavaju slobodno tržišno natjecanje određivanjem neopravdanih i neproporcionalnih ograničenja Superligi, čime povređuju članak 101. UFEU-a.
 - Da se presudi da sadržaj izjave koju su FIFA i UEFA izdale 21. siječnja 2021. povređuje članak 101. UFEU-a i članak 102. UFEU-a.
- 17 Također, ESLC je zatražio da se FIFA-i i UEFA-i naloži da obustave prethodno opisano protutržišno postupanje i da im se zabrani buduće ponavljanje takvog postupanja. Konkretno, zatražio je da se:
- FIFA-i i UEFA-i naloži da se suzdrže od poduzimanja svake mjere ili radnje te od davanja svake izjave ili priopćenja kojima se izravno ili neizravno sprečava ili otežava priprema Superlige, njezin početak i odvijanje te sudjelovanje klubova i igrača u njoj.
 - FIFA-i i UEFA-i, po potrebi, naloži da poduzmu svaku mjeru ili radnju te izdaju svaku izjavu ili priopćenje kojima se izravno ili neizravno ne sprečava ili otežava priprema Superlige, njezin početak i odvijanje te sudjelovanje klubova i igrača u njoj.
 - FIFA-i i UEFA-i zabrani da izravno ili preko svojih pridruženih članova (uključujući nacionalne saveze), konfederacija, licenciranih klubova ili nacionalnih ili domaćih liga, najave ili prijete, pripremaju, pokrenu i/ili poduzmu svaku disciplinsku ili kaznenu mjeru (ili, izravno ili neizravno, potiču ili promiču da treće osobe najave, prijete, pripremaju, pokrenu i/ili poduzimaju te disciplinske ili kaznene mjere) protiv klubova, njihovih uprava i osoblja i/ili igrača koji sudjeluju u pripremi Superlige i, ovisno o slučaju, u njoj se natječu te osobito da se izravno ili neizravno (preko svojih pridruženih članova, konfederacija, licenciranih klubova ili nacionalnih ili domaćih liga) suzdrže od isključivanja takvih klubova i/ili igrača iz svakog međunarodnog ili nacionalnog natjecanja u kojima redovito sudjeluju ili za to ispunjavaju uobičajene uvjete.
 - FIFA-i i UEFA-i naloži da vlastitim regulatornim instrumentima, pravilnicima, odlukama i nalogima, u smislu članka 52. Statuta UEFA-e, i, po potrebi, zahtijevanjem njihova poštovanja ako ih se nisu pridržavali, svoje pridružene članove (uključujući nacionalne saveze), konfederacije, licencirane klubove i nacionalne ili domaće lige obavijeste da se pridržavaju odluka i zabrana iz ranijih smjernica, a osobito da ih upozori da se ni na kakvu povredu Statuta ili pravila i. FIFA-e, ii. UEFA-e, iii. njihovih pridruženih članova (uključujući

nacionalne saveze) iv. konfederacija ili v. nacionalnih ili domaćih liga, koji su nastali zbog pripreme, pokretanja ili sudjelovanja u Superligi, ne mogu pozvati pridruženi članovi FIFA-e ili UEFA-e, konfederacija, licenciranih klubova ili nacionalnih ili domaćih liga kao razlog za izricanje sankcije, isključenja, potraživanja ili svake druge slične mjere protiv klubova, njihovih uprava i osoblja i/ili igrača na međunarodnim ili domaćim natjecanjima.

- 18 Naposljetku, ESLC je zatražio da se FIFA-i i UEFA-i naloži da odmah otklone sve posljedice protutržišnih postupanja iz prethodnih točaka nastale prije ili tijekom trajanja ovog postupka.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev prihvatio je tužbu od 19. travnja 2021. i rješenjem od 20. travnja 2021. donesene su privremene zaštitne mjere u *ex parte* postupku koje će biti na snazi tijekom glavnog postupka i koje su istovjetne zahtjevima ESLC-a iz prethodnih točaka 17. i 18.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 20 U odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku nisu izričito navedeni argumenti stranaka, iako stajalište ESLC-a proizlazi iz zahtjeva navedenih u prethodnim točkama 16. do 18.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

Postojanje monopola protivnog pravilima o zaštiti tržišnog natjecanja

- 21 Sud koji je uputio zahtjev utvrdio je naznake da postoji FIFA-in i UEFA-in monopol u pogledu organizacije i odobrenja međunarodnih natjecanja.
- 22 Tako, kao prvo, ističe da FIFA i UEFA drže 100 % tržišnog udjela u organizaciji međunarodnih nogometnih natjecanja pa stoga drže monopol. U točki 109. presude Prvostupanskog suda od 6. listopada 1994. (Predmet T-83/91, Tetrapak) utvrđuje se da posjed 90 % tržišnog udjela „tužitelja postavlja u takav položaj na tržištu da je njime postao obvezni ugovaratelj [...] i osiguravao mu neovisnost u ponašanju koja je svojstvena vladajućem položaju. Stoga je Komisija pravilno smatrala da takvi tržišni udjeli sami po sebi, ako ne postoje izvanredne okolnosti, predstavljaju dokaz o postojanju vladajućeg položaja”.
- 23 Također navodi da FIFA i UEFA već desetljećima uz monopol organiziraju i iskorištavaju tržište organizacije nogometnih natjecanja, donoseći sve propise koji se primjenjuju na navedena natjecanja i prisvajajući ovlast izricanja sankcija ili disciplinskih mjera u odnosu na klubove i igrače koji sudjeluju u navedenim nogometnim natjecanjima jer trenutačno na mjerodavnom tržištu organiziranja i iskorištavanja nogometnih natjecanja ne postoji nijedan konkurent. U tom pogledu spominje presudu Općeg suda od 26. siječnja 2005., Piau/Komisija (T-193/02, EU:T:2005:22), u čijoj se točki 114. utvrđuje da „zbog obvezatnosti Pravilnika za

nacionalne saveze članove FIFA-e i njihove uključene klubove, ti su subjekti trajno obvezani u pogledu svojih postupanja u skladu s pravilima koja prihvaćaju i koja drugi dionici (igrači i njihovi agenti) ne mogu osporiti jer se u protivnom izlažu prijetnji sankcija koje, osobito za agente igrača, mogu dovesti do njihova isključivanja s tržišta. Ta okolnost definira, u smislu sudske prakse iz prethodno navedenih točaka 110. i 111., zajednički vladajući položaj klubova na tržištu pružanja usluga posredovanja igračima, s obzirom na to da klubovi propisima koje prihvaćaju određuju uvjete pod kojima se predmetne usluge obavljaju”.

24 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, statuti FIFA-e i UEFA-e i primjena sankcija i zabrana koje iz njih proizlaze predstavljaju nepremostivu prepreku ulasku novih konkurenata na europsko tržište međunarodnih nogometnih klupskih natjecanja i komercijalizaciji prava povezanih s navedenim natjecanjima, djelatnosti koje nisu međusobno zamjenjive, nego su po prirodi funkcionalno komplementarne, kako je utvrđeno u točki 33. presude Suda od 1. srpnja 2008., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376. Osobito ističe da:

- Ovlast za odobrenje održavanja međunarodnih utakmica i natjecanja koju FIFA i UEFA imaju ne podliježe nikakvom ograničenju niti objektivnom i transparentnom postupku, nego diskrecijskoj ovlasti dvaju privatnih tijela, koja zbog monopola u organizaciji i isključivog upravljanja prihodima od navedenih sportskih natjecanja imaju očit interes za uskratu tog odobrenja. To odobrenje nije uvjetovano ni razlozima u općem interesu niti rokom u kojem FIFA i UEFA o njemu odlučuju. Ta ovlast ne odgovara zahtjevima pravne sigurnosti, može ograničiti slobodno tržišno natjecanje i može se protiviti presudi od 22. siječnja 2002, Canal Satellite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, u čijoj se točki 35. utvrđuje da se sustavom izdavanja prethodnog odobrenja upravnog tijela ne može opravdati diskrecijsko postupanje nacionalnih tijela koje odredbe Zajednice lišavaju učinkovitosti, a osobito one koje se odnose na temeljne slobode na koje se odnosi glavni postupak [...]. Stoga, da bi sustav prethodnog upravnog odobrenja bio opravdan iako odstupa od navedenih temeljnih sloboda, navedeni sustav mora se u svakom slučaju temeljiti na unaprijed poznatim objektivnim, nediskriminirajućim kriterijima na način kojim se ograničava diskrecijsko pravo nacionalnih tijela tako da se ono ne može primjenjivati proizvoljno. Također u tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev upućuje na presudu Općeg suda od 16. prosinca 2020., International Skating Union/Komisija, T-93/18, EU:T:2020:610, u čijoj se točki 70. podsjeća da kada neki propis pravnoj osobi koja sama organizira i gospodarski iskorištava natjecanja dodjeljuje ovlast određivanja osoba ovlaštenih za organiziranje navedenih natjecanja i određivanja uvjeta pod kojima su ona organizirana, time se toj organizaciji daje očita prednost pred njezinim konkurentima. Takvo pravo stoga može navesti poduzetnika koji njime raspolaže da spriječi pristup drugih subjekata predmetnom tržištu. Stoga izvršavanje te regulatorne funkcije mora biti podvrgnuto ograničenjima, obvezama ili kontroli kako bi se spriječilo da predmetna pravna osoba može narušiti tržišno natjecanje promicanjem natjecanja koja organizira ili onih pri čijoj organizaciji sudjeluje; te na presudu Suda od 1. srpnja 2008., MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, u čijoj se točki 51.

utvrđuje da je sustav nenarušenog tržišnog natjecanja, kakav je predviđen Ugovorom, moguć samo ako se zajamče jednake mogućnosti između različitih gospodarskih subjekata. Povjeravanje zadaće izdavanja suglasnosti za potrebe nadležne uprave u pogledu zahtjeva za odobrenje koji su podneseni u svrhu organizacije takvih natjecanja pravnoj osobi kao što je ELPA, koja sama organizira i gospodarski iskorištava motociklistička natjecanja, *de facto* je jednako dodjeli ovlasti određivanja osoba ovlaštenih za organiziranje navedenih natjecanja, određivanju uvjeta pod kojima su ona organizirana i time dodjeli očite prednosti toj organizaciji pred njezinim konkurentima [...]. Takvo pravo stoga može navesti poduzetnika koji njime raspolaže da spriječi pristup drugih subjekata predmetnom tržištu. Tu okolnost nejednakih uvjeta tržišnog natjecanja dodatno ističe činjenica, koja je potvrđena tijekom rasprave pred Sudom, da ELPA pri organizaciji ili sudjelovanju u organizaciji motociklističkih natjecanja nije dužna pribaviti nikakvo mišljenje kako bi joj nadležna uprava izdala potrebno odobrenje.

- Sankcije čijom primjenom FIFA i UEFA prijetile bi klubove i igrače koji sudjeluju u Superligi da sudjeluju u nadolazećim međunarodnim natjecanjima (Europsko nogometno prvenstvo u srpnju 2021., Olimpijske igre u srpnju 2021. i Svjetsko nogometno prvenstvo 2022.). Takve sankcije nisu proporcionalne, imaju očit odvratajući učinak na nogometna natjecanja koja organiziraju potencijalni konkurenti i *de facto* podrazumijevaju određivanje neopravdanih i neproporcionalnih ograničenja koja ograničavaju tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.
- 25 Osim navođenja navedenih pokazatelja monopola u organizaciji međunarodnih natjecanja, sud koji je uputio zahtjev ističe da iz tog monopola proizlaze ozbiljne gospodarske posljedice, s obzirom na to da se člankom 67. Statuta FIFA-e utvrđuje da su FIFA, njezini savezi članovi i konfederacije izvorni vlasnici svih prava koja proizlaze iz natjecanja, uključujući sve vrste financijskih prava, audiovizualne i radio snimke, prava reprodukcije i prava televizijskog prijenosa, multimedijaska prava, marketinška i promotivna prava, te sva nematerijalna prava kao što su grbovi i prava koja proizlaze iz zakona o pravu na tiskanje. Osim toga, člankom 68. Statuta FIFA-e, FIFA-i, savezima i konfederacijama dodjeljuje se isključiva odgovornost za izdavanje odobrenja za distribuciju navedenih prava na iskorištavanje. Dodjela tih gospodarskih prava apsolutna je i bez ikakvog vremenskog ograničenja.
- 26 Ta dodjela gospodarskih prava, koja podrazumijeva obvezu klubova da prenose trgovačka prava na sportska natjecanja u kojima sudjeluju, zajedno s prethodno opisanom disciplinskom i organizacijskom ovlasti, osiguravaju FIFA-i i UEFA-i vladajući položaj iz kojeg proizlaze pokazatelji zlorabe jer se djelomično i neopravdano ograničava mogućnost da potencijalni konkurenti, poput nogometnih klubova, mogu organizirati alternativne nogometne turnire neovisno o FIFA-i i UEFA-i te da mogu iskorištavati gospodarska prava koja iz njih proizlaze.

- 27 Sud koji je uputio zahtjev ističe da prethodno opisana situacija odražava postojanje sporazuma među dvama privatnim tijelima koji omogućuje koordinaciju postupanja usmjerenih na uvjetovanje organizacije međunarodnih nogometnih natjecanja i komercijalizaciju gospodarskih prava koja iz njih proizlaze, što se protivi zabrani utvrđenoj u članku 101. UFEU-a. Također ističe da takav sporazum ima očit učinak na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu na način predviđen člankom 101. UFEU-a i može utjecati na trgovinu između država članica. U tom smislu podsjeća na presudu Suda od 30. lipnja 1966, LTM (56/65, EU:C:1966:38), na čijoj se stranici 170. navodi da, kako bi se ispunio zahtjev utjecaja na trgovinu, mora postojati mogućnost predviđanja s dostatnim stupnjem vjerojatnosti, na temelju svih objektivnih pravnih ili činjeničnih okolnosti, da sporazum o kojem je riječ može utjecati neposredno ili posredno, stvarno ili potencijalno na trgovinsku razmjenu među državama članicama, te od 16. srpnja 2015. ING Pensii, C-172/14, EU:C:2015:484, u čijoj se točki 31. navodi da, što se tiče pojma „ograničenja [s obzirom na] cilj”, treba podsjetiti da su neke vrste koordinacije između poduzetnika toliko štetne za dobro i uobičajeno funkcioniranje tržišnog natjecanja da se može smatrati da ispitivanje njihovih posljedica nije nužno. U tom smislu, sud koji je uputio zahtjev podsjeća na točku 33. te presude u kojoj se utvrđuje da, kako bi se procijenilo sadržava li neki sporazum među poduzetnicima te značajke, valja uzeti u obzir sadržaj njegovih odredbi, ciljeve koje želi postići te ekonomski i pravni kontekst u koji je smješten. U okviru procjene navedenog konteksta valja uzeti u obzir narav obuhvaćene robe i usluga kao i stvarne uvjete funkcioniranja i strukture jednog ili više tržišta u pitanju. Također u tom kontekstu, navodi presudu Suda od 20. studenoga 2008., Beef Industry Development Society i Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008: 643, u čijoj se točki 21. navodi da je za utvrđivanje primjenjuje li se na sporazum zabrana utvrđena člankom 81. stavkom 1. UEZ-a (sadašnji članak 101. UFEU-a) potrebno ispitati sadržaj njegovih odredbi i objektivni cilj koji se njime želi postići. U tom pogledu, čak i ako se pokaže da stranke u sporazumu nisu djelovale sa subjektivnom namjerom ograničavanja tržišnog natjecanja, nego u svrhu ublažavanja posljedica sektorske krize, takva razmatranja nisu relevantna u primjeni navedene odredbe. Naime, može se smatrati da je sporazum ograničavajuć čak i ako njegov jedini cilj nije ograničenje tržišnog natjecanja, nego se njime također teži drugim legitimnim ciljevima.

Povreda temeljnih sloboda

- 28 Disciplinske mjere koje su najavile FIFA i UEFA također mogu dovesti do povrede sloboda Zajednice, konkretno:
- Slobode pružanja usluga uređene člankom 56. UFEU-a, sprečavanjem pružanja usluga ESLC-a.
 - Slobode kretanja radnika priznate člankom 45. UFEU-a, sprečavanjem igrača u pružanju njihovih usluga sudjelovanjem u europskoj Superligi. Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu podsjeća na presudu Suda od 15. prosinca 1995., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, u čijoj se točki 96. utvrđuje da odredbe

koje sprečavaju ili odvrćaju državljanina države članice da s ciljem ostvarivanja svojeg prava na slobodno kretanje napusti državu svojeg državljanstva predstavljaju prepreke toj slobodi, čak i ako se primjenjuju bez obzira na državljanstvo odnosnih radnika.

- Slobode poslovnog nastana iz članka 49. UFEU-a, sprečavanjem osnivanja triju društava koja bi bila zadužena za upravljanje i nadzor nad ELSC-om.
- Slobode kretanja kapitala i platnog prometa uređene člankom 63. UFEU-a, sprečavanjem provođenja kretanja platnog prometa i kapitala unutar Zajednice koje je povezano s projektom europske Superlige.

RADNI DOKUMENT